

RÄTTVIS OMSTÄLLNING? JHL OCH FALLET HELEN

Anna Korpikoski, specialsakkunnig,
Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL

KNS/KPY 30.5.2023

ENERGIBOLAGET HELEN

- Helen Ab,
  - Tidigare Helsingin Energia / Helsingfors Energi
- Ett av Finlands största energibolag (el, fjärrvärme, fjärrkyla)
- Helsingfors stadsfullmäktige beslöt att bolagisera Helsingfors Energi 2014 > Helen Ab.
  - Ägare Helsingfors stad

HELEN: KLIMATMÅLSÄTTNINGAR

**Vi ska vara
ett klimatneutralt
energibolag 2030.**

**Olemme
hiilineutraali
energiyhtiö
vuonna 2030.**

- Mål: klimatneutral energiproduktion 2030.
- Dessutom har Helen som första energibolag i Finland fått officiellt godkännande från Science Based Target -initiativet (SBTi) för sina utsläppsminskningmål.*
- Elproduktionen kommer att basera sig på sol- och vindenergi samt vatten- och kärnkraft.
  - Värmeproduktion med sk. decentraliserat system: biovärmeverk (huvudsakligen skogsflis), olika former av spill- och omgivningsvärme; energi samlas från mark, luft och vatten.

*) <https://www.helen.fi/sv/uutiset/2022/helens-utslappsminskningmal-fick-officiellt-godkannande-fran-science-based-targets-initiativet>

FÖRSNABBAT FARVÄL TILL STENKOL

- 2 kraftverk i Helsingfors: Hanaholmen (Hanasaari) och Sundholmen (Salmisaari)
- **Ursprunglig** plan: Användningen av stenkol upphör 2029
  - Hanaholmen – stängs 2024
  - Sundholmen – kolbränningen läggs ned 2029
- 2021: Helens styre beslöt att utreda om Sundholmens kraftverk kunde sluta bränna kol tidigare
  - Beslut: Helen slutar använda kol i sin energiproduktion **fem år tidigare** än planerat
  - Även beslut om att Hanaholmens kraftverk stängs 1.4.2023
  - Sundholmen slutar bränna kol 1.4.2024
- **MEN!** Kolbränningen fortsätter i Sundholmen till 1.4.2025
  - Åtgärder för att trygga leveranssäkerheten och försörjningsberedskapen ”pga ”betydande förändringar i vår omvärld”.

Farväl Hanaholmens kraftverk

31.3.2023

En betydelsefull tidsera går mot sitt slut då Hanaholmens B-kraftverk som tjänat Helsingforsborna i närmare 50 år nu lägger ner sin verksamhet. Elden i pannorna slocknar och ångturbinerna stannar den 1 april, och samtidigt tar Helens energiproduktion ett stort steg i en grönare riktning.

ÄNDÅ ARBETSTAGARNA?

SAMARBETSFÖRHANDLINGAR, UPPSÄGNINGSHOT OCH UTLÄGGNING

- Oktober 2021: Helen inledde **samarbetsförhandlingar** som resultat av utredningen rörande tidigare nedläggning av kolförbränning
  - Samarbetsförhandlingarna berörde 400 anställda (enheten för produktion och egendom).
  - Arbetsgivarens uppskattning: möjligt att personalmängden skulle minskas med 320 personer.
- Efter samarbetsförhandlingarna: 288 personer under uppsägningshot
- Utläggningar 2022, bl.a. 250 personer övergått till Enersense
  - Enersense valdes till leverantör av drifts- och underhållstjänster.
  - *”En **övergång till en verksamhetsmodell som går ut på anskaffning av tjänster** är ett led i anpassningsåtgärderna i anslutning till stängningen av Hanaholmens och Sundholmens kolkraftverk samt i övergången till klimatneutral energiproduktion i enlighet med Helens strategi.”*
- Samarbetsförhandlingarna och utläggningen till Enersense upplevdes som en överraskning för arbetstagarna.

Helen Ab

Antalet anställda
i slutet av år 2021:
1 015

Antalet anställda
i slutet av år 2022:
701

...VAD HÄNDE SEN?

- Helen och Enersense har ett fyraårigt kontrakt med möjlighet till två års förlängning (2022>)
- Flytten till Enersense upplevdes även som en förbättring bland arbetstagarna
- Har Helen / Enersense planer på att utbilda arbetstagarna till att vara redo för en framtid efter stenkol?
  - Redan nu råder brist på sakkunnig arbetskraft inom energibranschen!

HUR GENOMFÖRA EN RÄTTVIS OMSTÄLLNING?

- Klimatmål och –neutralitet är extremt viktiga, MEN:
I Helens fall har steg mot en grön transition tagits förbi arbetstagarna
  - Om en liknande modell upprepas inom olika sektorer, är det sannolikt att kritiken mot klimatåtgärder växer!
- En rättvis omställning genomförs som ett gemensamt projekt – får inte upplevas som ett hot mot arbetstagare.
  - JHL vill se förutsägbara åtgärder där arbetstagarna aktivt är med och där existerande färdigheter samt behov av kunskande kartläggs och tas i beaktande!

JHL OCH TEMAT KLIMATFÖRÄNDRING

- JHL:s utredning om klimatförändringen 2021 (del av mångårigt projekt kring sk. megatrender):
  - Klimatförändring som fenomen, på olika nivåer
  - Hur påverkas JHL:s yrkesbrancher?
  - Utredningen gav upphov till flera andra projekt
  - Grunden till JHL:s arbete kring klimattemat, hjälpte att se fallet Helen som en fråga kring rättvis omställning i praktiken
- Vad har JHL gjort i Helens fall?
  - Utlåtanden under samarbetsförhandlingarna, budskap: *Helen har en chans att främja rättvis omställning.*
  - Fallet har lyfts fram i många sammanhang – väckt intresse!
  - Diskussioner också inom JHL – Vad kan vi lära oss?

ARBETET FORTSÄTTER

- JHL:s verksamhet inom yrkesbranchen för teknik, energi och trafik utvecklas som bäst på basis av megatrendarbetet.
  - Medlemsenkät inom yrkesbranchen, april 2024:
Flera intresserade av att utveckla medlemsverksamheten kring stora framtids teman som klimatfrågor, digitalisering etc.
  - Nya synvinklar för förbundets arbete – sikte på framtiden!